TANER AKÇAM, AGOS VE 'SOYKIRIM LOBİSİ'NİN YENİ KAMPANYASI: 'YENİ VE ORİJİNAL BELGELER'

Turgut Kerem TUNCEL

Analist

AGOS gazetesinin 28 Nisan 2017 tarihli sayısında, Taner Akçamın Soykırımın şifresi çözüldü başlıklı bir yazısı çıktı. Bu yazıyla ilgili iki değerlendirme yazısı AVİM internet sitesinde aynı gün ve 5 Haziran 2017 tarihlerinde yayınlandı.[1] Taner Akçamın aynı doğrultuda bir başka yazısı ise Evinde Ermeni saklayanın evi yakılacak ve evi önünde idam edilecektir başlığıyla 3 Mayıs 2017 tarihinde AGOSun internet sitesinde yayınlandı.

Taner Akçamın 3 Mayıs 2017 tarihinde yayınlanan Evinde Ermeni saklayanın evi yakılacak ve evi önünde idam edilecektir başlıklı yazısını AGOS okuyucuya şu şekilde sundu:

> Tarihçi Taner Akçam, geçen hafta yayınladağımız (SIC!) ve *Ermeni Soykırımının belgesi sayılabilecek Bahaettin Şakirin telgrafının ardından*, *kritik önemde yeni bir belgeyi daha açığa çıkarıyor*. Dönemin III. Ordu Kumandanı olan Mahmut Kamil Paşanın Ermenilerin sürüldüğü bölgelere gönderdiği telgraf, aslında tüyler ürpertici. Mahmut Kamil Paşa telgrafında Ermenileri evlerinde saklayanların evlerinin yakılacağını söylüyor. *Tüm bu belgelerin ardından resmi çevrelerin sessizliğini ne kadar sürdüreceği ise merak konusu* (vurgular eklenmiştir).

Toplam 1345 kelimeden oluşan (12 punto 1.5 satır aralığı ve iki görselle 4.5 sayfadan biraz fazla) bu yazıda Akçam özetle, Birinci Dünya Savaşında III. Ordu Kumandanı Mahmut Kamil Paşaya ait olduğunu ve orijinallerini kendinin ortaya çıkarttığını iddia ettiği iki yeni telgrafı tanıtmaktadır. Akçam, bu iki telgrafı, Soykırımın şifresi çözüldü başlıklı yazısındaki telgraf gibi, ancak bu sefer daha dolaylı olarak ve ilk yazı sayesinde oluşan bağlama oturtarak, Ermeni soykırımının bir diğer kanıtı gibi okuyucuya sunmaktadır. Akçamın temkinli tavrından doğan boşluğu ise AGOS gazetesi editörleri yukarıdaki alıntıda görülebileceği gibi doldurmaktadır. Akçam ve AGOS editörleri arasındaki bu işbölümü oldukça dikkat çekicidir.

AGOSun yazıyı sunuşundaki vurgudan da (Akçamın kritik önemde yeni bir belgeyi daha açığa çıkar[ması]) anlaşılabileceği gibi Akçamın yazısı esas olarak ortaya çıkartılan yeni ve orijinal bir belge iddiasında bulunmaktadır. Bu yeni ve orijinal belge, yukarıda belirtildiği gibi, soykırımın dolaylı bir diğer kanıtı gibi sunulmaktadır. Bu iddialar, aşağıda açıklanacağı gibi Akçamın akademik etikten, AGOSun ise gazetecilik etiğinden ne denli uzak olduklarını bir kez daha gözler önüne sermektedir.

AGOSun sunum kısmındaki algı operasyonunun tuzağına düşmeyen, fikri sabit ve önyargıları olmayan dikkat sahibi bir kişi, bahsi geçen yazıda yeni ve orijinal belge iddiasını destekleyecek hiçbir şeyin olmadığını, aksine yazının kendisinin ortada yeni ve orijinal belge olmadığını söylediğini görecektir. Buradan yola çıkarak, Akçam ve AGOSun okuyucularını nasıl algıladıklarına, okuyucularına ne derece saygı duyduklarına, nasıl bir okuyucu kitlesine hitap etme hedefinde olduklarına dair çarpıcı çıkarımlarda bulunmak mümkündür.

Taner Akçamın AGOS ve diğer yerlerde yayınlanan yazılarının ortak özelliği tartıştığı meselenin esasını gözden kaçırmak, iddialarını desteklemeyen bazı olguları kanıt gibi sunmak, kendisi gibi düşünmeyen kişilerin ortaya koydukları argümanlara cevap vermek yerine, bu kişilerin kişiliklerine saldırmak, bu yolla bu kişileri itibarsızlaştırarak öne sürdükleri argümanların geçersiz olduğu yönünde bir algı yaratmaktır. Tüm bunları, ortalama bir okuyucunun kafasını karıştıracak düzeyde bir laf kalabalığı arasında ve kelime oyunları yardımıyla yapmaktadır. Akçamın bu yöntemi, yazılarını bir mantık silsilesi içerisinde özetlemeyi ve değerlendirmeyi zorlaştıran bir faktördür. Aynı zamanda, böylesi bir çaba, Akçamın yazılarında olmayan akılcılık, analitik derinlik ve akademik bütünlüğü (İng. *academic integrity*) bunlara atfetmek anlamına gelmektedir ki, bu Akçamın yazılarının hak etmediği bir şeydir. Ne var ki, bu yapılmadıkça Akçam ve AGOS gibi kişi ve kuruluşlar boş atıp dolu tutmaya çabalamaya devam edeceklerdir.

Akçam yazısında, 1919-1921 İstanbul yargılamalarında mahkeme tarafından kanıt olarak ele alınan iki telgrafın orijinal olduklarını kanıtlamaya çalışmaktadır. Akçamın bu çabasının altında, Ermeni soykırımının ispatlanması için kullanışlı bir altyapının hazırlanmasının yattığı anlaşılmaktadır. Bilindiği üzere, Akçam ve ustası Vahakn Dadrian 1919-1921 İstanbul yargılamalarının 1915 olaylarının bir soykırım olduğunu ispatladığını öne sürmektedirler. Ne var ki, 1919-1921 İstanbul yargılamalarına dikkat çekerek öne sürülen soykırım iddiaları çeşitli açılardan eleştirilmektedir. Bu eleştirilerden biri de Akçamın yazısında bahsettiği Guenter Lewyden gelmiştir. Lewy, The Armenian Massacres in Ottoman Turkey: A Disputed Genocide (2005) başlıklı çalışmasında diğer şeylerin yanında, bahsi geçen mahkemede incelenen belgelerin orijinallerinin mevcut olmadığı için bunlar referans verilerek ileri sürülen iddiaların tarihçi bakış açısıyla kuşkulu olduklarını belirtmektedir.[2] Akçam, bu ve benzeri iddialara bir yanıt verme çabasındadır. Akçam bunu yaparken, yukarıda bahsettiğimiz kişinin kişiliğine saldırma ve hakkında şüphe uyandırma yolundan da vazgeçmemekte ve Lewyyi 2005 yılında Türkiyeye çağrılarak kendisine ödül verilmişti. Ödülü veren dönemin TBMM Başkanı Bülent Arınç idi şeklindeki takdim etmektedir.[3]

Lewynin TBMM Başkanı Bülent Arınçın elinden ödül almasının nasıl yorumlanabileceğini okuyucuya bırakarak, örneğin Akçamla benzer görüşlere sahip olan ve son yıllarda Ermeni soykırımı hakkında sesi daha fazla duyulmaya başlanan Erik Jan Zürcherin de yine 2005 yılında Dışişleri Bakanlığı Üstün Hizmet Ödülü aldığını hatırlatmak isteriz.[4] Bunun yanında, Taner Akçamın Amerika Ermeni Apostolik Kilisesi Piskoposlukları (Diocese ve Prelacy) Adalet ve Gerçeğin Kahramanları Ödülü (*Heroes of Justice and Truth Award from the Diocese and Prelacy of the Armenian Apostolic Churches of America*); Amerikadaki Ermeni Avukatlar Barosu Hrant Dink Özgürlük Ödülü (*Hrant Dink Freedom Award from the Armenian Bar Association*

); Amerika Ermeni Apostolik Kilisesi Doğu Yakası Piskoposluğu (Diocese) Ermenilerin Dostları Ödülüne (*Diocese of the Armenian Church of America (Eastern) Friend of the Armenians Award*) layık görüldüğü bilinmektedir.[5] Halihazırda Akçam, Amerikalı Ermeni hayırseverlerin fonladığı bir merkezin başında olduğu da bu bağlamda hatırlatılabilir.

Yeni Belgeler

Yukarıda belirtildiği gibi, yazının giriş kısmında Ermeni Soykırımının belgesi sayılabilecek...yeni bir belgeyi daha açığa çıkar[dığı] iddia edilmektedir. Ancak, yazının kendisinde bahsi geçen evrakın 1919-1921 İstanbul Yargılamaları dosya evrakı arasında olduğu belirtilmektedir. Akçam, bu belgenin de içinde olduğu bazı belgelerin birçok araştırmacıyla payla[şılmış olduğunu] kendisi yazmaktadır. Yani, ortada Akçamın bulduğu yeni bir belge yoktur. Bu kadar açıkça ifade edilmiş bir gerçeğin AGOS gazetesi tarafından bu denli çarpıtılmasının tek açıklaması ne yazık ki kötü niyet olabilir.

Orijinal Belgeler

Okuyucunun dikkatini dağıtmaya yönelik laf kalabalığı arasında Akçam, bahsi geçen belgelerin orijinalini bulduğunu söylemektedir. Akçamın anlattığı hikayeye göre, bu belgelerin birer *kopyası* 1919-1921 İstanbul yargılamalarına müşteki olarak katılan Ermeni Patrikliğine verilmiştir. Patriklik bu belgeleri 1922 yılında Marsilyaya yollamış, belgeler buradan da Manchester üzerinden Kudüs Ermeni Patrikliğine getirilmiştir. Krikor Gergeryan adlı bir şahıs, Akçamın yazısından anlaşıldığı kadarıyla 1940lı yıllarda Kudüs Ermeni Patrikliğinde bulunan bu belgelerin fotoğraflarını çekmiştir. 2015 yılında Akçam, K. Gergeryanın yeğeni olan E. Gergenyanın arşivinden bunlara ulaşmıştır.

Bu hikayede, Akçamın bahsi geçen belgelerin orijinallerini bulduğuna dair iddianın bir yalan olduğu en baştan görülmektedir. Hikayenin başında Ermeni Patrikliğinin elinde bulunan belgelerin orijinal belgeler değil, mahkeme tarafından çoğaltılan kopyalar olduğu açıkça söylenmektedir. Buna ek olarak, Akçamın gördüğü belgelerde bu kopyalar değil, bunların fotoğraflarıdır. Nitekim, Akçam fotoğraflarını gördüğü kopyalara Kudüs arşivi araştırmacılara kapalı olduğu için ulaşmanın bugün imkansız olduğunu yazmaktadır. Bu noktada, konuyu dağıtmamak için kısaca, Akçamın Kudüs arşivi ile ilgili sözlerinin Türk arşivleri kapalı klişesini göz önünde tutarak değerlendirilmesinin anlamlı olacağını belirtmekte fayda olacaktır. Ne var ki, Akçam hala İstanbul yargılamaları sırasında ortaya çıkan tüm bu belgeler hala, devletin gizli kasalarında bir yerlerde saklı tutulmaktadırlar! diye yakınabilmektedir.

Hikayeyi biraz daha ileriden başlatırsak şunu da söylemek mümkündür ki, Akçam, İstanbuldaki mahkemece dava dosyasına eklenen belgelerin çeşitli bölgelerden nasıl toplandığına dair açıklama yapmamaktadır. Dolayısıyla, bu belgelerin orijinal mi yoksa sonradan kopyalanan belgeler mi olduğu hakkında bilgi vermemektedir. Akçamın yazısında görsellerini paylaştığı metinler telgraf değil, el yazısı metinlerdir. Bunları kimin yazdığı belli değildir. Bu metinlerin III. Ordu Kumandanı Mahmut Kamil Paşa tarafından

yazılıp yazılmadığının anlaşılması için Mahmut Kamil Paşa tarafından yazılmış olduğu kanıtlanan belgelerle kıyaslanması gerekmektedir.

Sonuç olarak, Akçamın orijinal olduğunu iddia ettiği belgeler en iyi ihtimalle üçüncü kopyalar olduğu anlaşılmaktadır (orijinal belge-mahkemenin kopyalayıp Patrikliğe verdiği, Gergeryanın fotoğrafını çektiği Patriklik kopyası). Dördüncü veya beşinci kopya olmaları da ihtimal dahilindedir.

Bu noktada, Akçamın orijinal olarak sunduğu belgelerin kaçıncı kopya olduğu konusunun önemsiz olduğu şeklinde bir itiraz yapılabilir. Ancak, burada esas mesele Akçamın göz göre göre yalan söylemesidir. Bunun yanında, bahsi geçen belgelerin kopya olması Akçamın çürütmeye çalıştığı Lewynin argümanının halen geçerli olduğu sonucunu ortaya çıkartır. Yani, Akçam iddia ettiğinin aksine Lewynin argümanını çürütememiştir.

Bu konuyla ilgili son olarak işaret etmekte fayda olan husus Akçamın yazısındaki şu bölümdür:

> Mahmut Kâmil Paşa ve Bahaettin Şakir belgeleri bu soruşturmalar sırasında elde edilen telgraflar arasındadır; bazı iddianame ve karar suretlerinde başta bu iki belge olmak üzere, birçok başka belgeden de alıntılar yapılmıştır. İddianame ve karar suretleri, dönemin Resmî Gazetesinde yayınlandığı için bu belgelerin varlığından haberdar idik ama *bugüne kadar orijinalleri hiçbir yerde yayınlanmamıştı* (vurgu eklenmiştir).

Belgelerin yeni olmadığının bir diğer itirafı olan bu bölümün sonunda Akçam bir kez daha orijinal belgeleri daha önce hiçbir yerde yayınlanmamış olduğu iddia etmektedir. Ancak, bu cümle bir son notla bitmektedir. Yazının en sonunda yer alan bu son notta şu yazmaktadır.

> Çalışmamız sırasında, Bahaettin Şakir telgrafının silik bir kopyasının Vahakn Dadrian tarafından, Journal of Political and Military Sociology, Volume 22, No. 1 Summer 1994 (s.69) adlı bir eserde yayımlanmış olduğunu tesbit (SIC!) ettik.

Bu notta Akçam, bugüne kadar orijinalleri hiçbir yerde yayınlanmamıştı dediği bir orijinal belgenin aslında bundan yaklaşık 23 yıl önce bizzat kendi ustası Vahakn Dadrian tarafından yayınlandığını itiraf etmektedir. Akçamın tesbit (SIC!) ettik iddiasına rağmen, bu çalışmadan daha önceden haberi olmamasının imkanı yoktur. Akçamın bu tutarsız ve dezenformasyona yönelik tutumu insanı hayrete düşürmektedir. Bunların yanında, Akçamın burada yaptığının aynı zamanda emek hırsızlığı olduğunu da belirtmek gerekir. Daha da vahimi, Akçam bu hırsızlığı bizzat kendi ustasına karşı yapıyor olmasıdır.

Telgrafların İçeriği

Akçamın ortaya çıkarttığı ancak ne yeni ne de orijinal olan 24 Temmuz 1915 ve 1 Ağustos 2015 tarihli iki telgraftan ilkinde, Taner Akçamın çevirisine göre, şunlar yazmaktadır:

> Ahalisi *dâhile sevk olunan* köy ve kasabaların bazılarında Müslümanların Ermenileri

> gizledikleri anlaşılmaktadır. Hükümetin kararlarına aykırı olarak Ermenileri evlerinde saklayıp koruyan hane sahiplerinin, evleri önünde idamları ile evlerinin yakılması gerekmektedir. Bu hususun ilgililere münasip bir şekilde bildirilmesiyle sevk edilmemiş hiçbir Ermeni bırakılmamasına özen gösterip uygulamalarınız hakkında bilgi veriniz. Din değiştirip Müslüman olan Ermeniler de sevk edilecektir. [Ermenileri] koruyanlar silahlı kuvvetler mensubu iseler, önce ilgili bakanlıklara ihbar edilip sonra yargılanmak üzere derhal askerlikle ilişkileri kesilecek, idari görevli iseler derhal azledilerek yargılanmak üzere sıkıyönetim mahkemesine verileceklerdir (vurgu eklenmiştir).

1 Ağustos 2015 tarihli ikinci telgrafla ilgili olarak ise Akçam şunları yazmaktadır:

> 1 Ağustos 1915 tarihinde, bölgelere ikinci bir emir yollayan Paşa, 24 Temmuz emrine açıklık getirir. Bu ikinci telgrafta, dahile sevk edilmekte olan Ermenileri saklayanların idamları bildirilmişti, der ve ama bu cezanın *hükümet tarafından [Müslüman evlere] resmen dağıtılan ☀ kadın ve çocukları muhafaza edenleri kapsamadığını söyler*Ceza, hangi cins ve dinden olursa olsun hükümetin malumatı olmaksızın hanelerine Ermenileri gizleyen[ler] ile ilgilidir ve bu kişiler idam cezası ile cezalandırılacaktır (vurgu eklenmiştir).

Görüldüğü gibi bu belgelerde soykırım tezine kanıt olabilecek bir husus bulunmamaktadır. Belgelerde bahsedilen şey, dâhile sevk olunan[6] Ermenileri saklayan Müslümanların cezalandırılmasıyla ilgilidir. Bu telgraflarla ilgili yapılabilecek yorumlar Osmanlı makamlarının Birinci Dünya Savaşında Ermenilerin "dâhile sevki" kararının uygulanmasını engelleyen Müslüman vatandaşlarına ve resmi görevlilere karşı uyguladığı çok sert ve acımasız tedbirler ve Ermenilerin ülke içinde zorla göç ettirilmeleri konusundaki kararlılıklarıyla ilgili olabilir. Böyle bir yorum, soykırım lobisinin iddia ettiği özel olarak Ermeni ve/veya gayrimüslimlere yönelmiş saldırgan histeri argümanını hükümsüz kılabilecek bir niteliğe de sahiptir. Öte yandan, ikinci telgrafta belirtilen öngörülen cezanın hükümet tarafından [Müslüman evlere] resmen dağıtılan ☀ kadın ve çocukları muhafaza edenleri kapsamadığı yönündeki ifade, yine soykırım lobisi tarafından iddia edilen Ermenilere ve/veya gayrimüslimlere yönelik ırksal nefret argümanının sorgulanması gerekliliği sonucunu doğurmaktadır.

Taner Akçam, AGOS ve Soykırım Lobisinin Diğer Bileşenlerinin Yeni Kampanyası

Taner Akçam yazısında 28 Nisan 2017 ve 3 Mayıs 2017 tarihlerinde yayınladığı belgelerin sadece bir başlangıç olduğunu, elinde İstanbul yargılanmalarına ait külliyatlı miktarda orijinal belge olduğunu ve bunların kısa bir sürede internet ortamında okuyucularla buluşaca[ğını] söylemektedir.

İlk olarak belirtilmesi gereken husus şudur ki, Akçamın bahsettiği İstanbul yargılamalarına dair belgelerin tutanakları halihazırda bilinmekte ve araştırmacılar tarafından kullanılmaktadır. Yine de, Akçamın bu yargılamalarla ilgili bilinmeyen yeni ve orijinal belgeleri ortaya çıkartması teorik olarak bir olasılıktır. Ancak ilk iki yazısında ortaya çıkardığı belgelerin ne yeni ne de orijinal belgeler olduğu görülmektedir. Dolayısıyla,

Akçam yeni ve orijinal belge ortaya çıkartma iddiasını en azından bu aşamada yerine getirmemiştir. Akçamın bu konuda ne yapabileceğini önümüzdeki günlerde göreceğiz. Şunu da ifade etmek gerekir ki, Akçamın yeni belgeler bulması bizi ancak memnun edebilir.

Bunların yanında, Taner Akçamın AGOSta yayınlanan iki yazısından soykırım lobisinin yeni bir kampanya başlattığı da anlaşılmaktadır. Görülen odur ki, Naim Efendi'nin Hatıratı ve Talat Paşa Telgrafları: Krikor Gergeryan Arşivi başlıklı kitabının 2016da yayınlanmasıyla birlikte Taner Akçam uzun yıllardan bu yana avukatlığını yaptığı soykırım tezlerini savunma yönünde yeni bir atılım içine girmiştir. AGOS gazetesi ve yurtdışındaki bazı mecralar da Taner Akçamın bu atılımını desteklemektedir. Başka bir deyişle, soykırım tartışmaları bağlamında Taner Akçam ve benzer kişilerin yeni bir taarruz çabası içeresinde oldukları görülmektedir. Bu nedenle, Taner Akçamın AGOS ve diğer yerlerde yayınlanan bu içerikteki yazılarının değerlendirilmesi soykırım lobisinin önümüzdeki süreçte neyi nasıl yapmaya çalışacağının anlaşılması için gerekli gözükmektedir.

Bu aşamada konuyla ilgili, birbiriyle bağlantılı iki tespit yapmak mümkündür. İlk olarak şu söylenebilir ki, Taner Akçam ve benzeri kişilerin ekmek kapısı soykırım lobisidir. Dolayısıyla bu tip kişiler soykırım lobisine sürekli olarak kendilerinin ne kadar önemli ve faydalı olduklarını hatırlatmak zorundadırlar. Taner Akçam, uzun yıllardan beri yazıp çizdikleri artık kendini tekrar eder hale gelmiştir; Taner Akçamın son kullanılma tarihinin yaklaşmakta olduğu görülmektedir. Bu nedenle, Taner Akçam, örneğin *Clark University* deki bölüm başkanlığını devam ettirebilmek için, soykırım lobisine kendisinin halen faydalı olduğunu göstermek zorundadır. Bu çerçeve, Akçamın Naim Efendi'nin Hatıratı ve Talat Paşa Telgrafları: Krikor Gergeryan Arşivi başlıklı kitabı ve AGOS gazetesindeki son yazılarıyla gündeme getirdiği orijinal belge iddiasının değerlendirilmesi gerektiği çerçevelerden biridir.

İkincisi, soykırım tezini benimseyen literatürün eriştiği doygunluk noktasıyla ilgilidir. On yıllardan bu yana soykırım tezini savunan sayısız yayın yapılmıştır. Ne var ki, bu literatür bir süre sonra birbirlerine referans veren, birbirlerini tekrar eden yayınlardan müteşekkil bir hal almıştır. Artık, konuyla ilgili yeni belge, bilgi, perspektif vb. sunulamamaktadır. Bunun bir istisnası, son yıllarda yayınlanmaya başlayan emvali metruke hakkındaki çalışmalardır. Bu literatürün nasıl gelişeceğini zaman gösterecektir. Bu çizgide yayın yapan kişiler, karşıt görüş sahibi araştırmacılarla akademik bir tartışma içine girmedikleri için farklı kaynak ve perspektifleri yayınlarında değerlendirmemektedirler. Akademik araştırmanın en önemli niteliklerinden biri olan karşıt görüşlerin sergilenmesi ve kısmen veya tamamen çürütülmesi veya bunlar kullanılarak yeni bir fikre ulaşılması yolu izlenmemektedir. Karşıt görüş sahibi kişilerin inkarcı olarak yaftalanması ise bilimsel ve akademik olmayan bu yaklaşımın bahanesi olarak kullanılmaktadır.

Dolayısıyla, bu çerçevede yayın yapan yazarların elinde kalan şey eski belgelerin yeniden tedavüle sokulmasından başka bir şey değildir. Taner Akçamın yaptığının da bundan başka bir şey olmadığı görülmektedir.

Öte yandan, konuyla ilgili henüz incelenmemiş çok önemli belgelerin var olduğu bilinmektedir. Bunlar, Boston (ABD), Marsilya (Fransa) ve Kudüsteki Ermeni arşivlerindeki

belgelerdir. Ne yazık ki, bu arşivler araştırmacılara açık değildir. Bunun nedeni, bu arşivlerde soykırım tezinin temel bileşenlerinden olan Ermenilerin masumiyeti mitini geçersiz kılacak, Osmanlı Ermenilerinin liderlerinin Osmanlı Devletinin düşman kampında yer alan devletlerle geliştirdikleri işbirliği ve Doğu Anadoludaki gerilla faaliyetleri ile ilgili belgelerin bulunma olasılığıdır. Umarız bir gün, Taner Akçam bu arşivlerden belgeleri de okuyucuyla buluşturur. Böylece, hem yeni hem de orijinal belge ortaya çıkarma iddiasını gerçekleştirmiş de olacaktır.

Son olarak, AGOSun gazetecilik etiğinden uzak yayın çizginin üzücü olduğunu ifade etmek gerekmektedir. AGOS Gazetesi Türkiye Ermeni cemaatinin sesi olan/olmayı hedefleyen bir yayın kuruluşudur. Bu anlamda, Türkiye Ermenilerinin Türkiye toplumu içinde ulusun dahili bir bileşeni olabilmesi yönünde araç olabilecek bir organdır. AGOSun kurucusu olan Hrant Dinkin yerleştirmeye çalıştığı bu geleneği, AGOSun halihazırdaki yönetiminin de benimsemesi en içten dileğimizdir.

Photo: https://armeniangenocidelies.wordpress.com/

[1] Bkz, Turgut Kerem Tuncel, Taner Akçam ve AGOS Artik Bizi Şaşirtmiyor, *AVİM Yorum No : 2017 / 39*, Nisan 28, 2017, erişim tarihi Haziran 06, 2017, http://avim.org.tr/tr/Yorum/TANER-AKCAM-VE-AGOS-ARTIK-BIZI-SASIRTMIYOR;

Sean Patrick Smyth, From Smoking Gun to Muddied Waters: The Alleged Telegraph of Bahaeddin Şakir, *AVİM Analysis No : 2017 / 21*, Haziran 05, 2017, erişim tarihi Haziran 06, 2017, http://avim.org.tr/en/Analiz/FROM-SMOKING-GUN-TO-MUDDIED-WATERS-THE-ALLEGED-TELEGRAPH-OF-BAHAEDDIN-SAKIR

[2] Taner Akçam yazısında bu kitabın başlığını vermemektedir. Bu da, Taner Akçam ve benzeri kişilerin sıkça başvurdukları bir yoldur. Bu ve benzer yollarla, kendi görüşlerine karşı görüş ifade eden araştırmacıları gözden uzakta tutmayı hedefledikleri anlaşılmaktadır. Örneğin, Akçam Everything Makes Sense Once Given Context (*Journal of Genocide Research*, 19:2, 274-278,, XIX-2, 2016) başlıklı yazısında Maxime Gauinin A True or False Story by Torossian (*Daily Sabah*, Ekim 02, 2015, erişim tarihi Haziran 06, 2017, https://www.dailysabah.com/op-ed/2015/10/02/a-true-or-false-story-by-torossian) yazısındaki görüşlere, Maxime Gauinin adını anmadan yanıt vermeye çalışmaktadır.

[3] Akçamın ifadesi şu şekildedir:

> 2004 yılında yazdığı bir kitabında, mahkeme kayıtlarının hiç birisinin orijinal halleri mevcut olmadığı için, ileri sürülen iddiaları güvenilir kabul etmek tarihçilik açısından doğru değildir, mealinde şeyler yazmış ve hemen akabinde 2005 yılında Türkiyeye çağrılarak kendisine ödül verilmişti. Ödülü veren dönemin TBMM Başkanı Bülent

Arınç idi.

Oysa ki, Lewynin bahsi geçen kitabı 30 Kasım 2005de yayınlanmıştır. Bülent Arınçın Lewyye TBMM Madalyonu vermesi ise 22 Kasım 2005 tarihinde gerçekleşmiştir (TBMM Başkanı Bülent Arınç, Hazırladığı Kitapla Sözde Ermeni Soykırımı İddialarını Çürüten Amerikalı Profesör Lewy'i Makamında Kabul Etti, *Türkiye Büyük Millet Meclisi*, Kasım 22, 2005, erişim tarihi Haziran 06, 2017, https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tbmm_basin_aciklamalari_sd.aciklama?p1=30684).

[4] Dışişleri Bakanlığı Üstün Hizmet Ödülü ile Devlet Nişan ve Madalyaları, *Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı*, 2011, erişim tarihi Haziran 06, 2017, http://www.mfa.gov.tr/disisleri-bakanligi-ustun-hizmet-plaketi-ile-devlet-nisan-ve-madalyalarinin-verilmesi-.tr.mfa.

[5] Professor Taner Akçam Receives Friend of the Armenians Award, *Masis Post*, Mayıs 05, 2016, erişim tarihi Haziran 06, 2017, http://massispost.com/2016/05/professor-taner-akcam-receives-friend-of-the-armenians-award/.

[6] Dahile sevk olunan ifadesi 1915 olayları ile ilgili literatürde pek çok Türk ve yabancı yazar tarafından sürekli tekrar edilen bir yanlışı da ortaya koymaktadır. İngilizce literatürde, Ermenilerin zorunlu sevk ve iskanı deportation olarak ifade edilmektedir. *Deportation* kelimesi sınırdışı etmek anlamına gelmektedir. Oysa ki, zorunlu sevk ve iskana tabi tutulan Ermeniler Osmanlı sınırları dışına değil, bu sınırların içindeki yerlere gönderilmişlerdir. Bununla ilgili önemli bir yazı için bkz. Mehmet Oğuzhan Tulun, 1915 Olayları ve İngilizce Deportation Kelimesi, *AVİM Analiz No : 2015 / 2*, Şubat 09, 2015, erişim tarihi Haziran 06, 2017, http://avim.org.tr/tr/Analiz/1915-OLAYLARI-VE-INGILIZCE-DEPORTATION-KELIMESI. Aynı yazının İngilizce versiyonu için bkz, Mehmet Oğuzhan Tulun, The Events of 1915 and the Word Deportation, *AVİM Analysis No : 2015 / 2*, Şubat 08, 2015, erişim tarihi Haziran 06, 2017, http://avim.org.tr/en/Analiz/THE-EVENTS-OF-1915-AND-THE-WORD-DEPORTATION.

Yazar Hakkında :

Dr. Turgut Kerem Tuncel, Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) kıdemli analisttir. Avrasya jeopolitiği, Geniş Karadeniz Bölgesi, Güney Kafkasya, Karabağ ihtilafı ve Türk-Ermeni ilişkileri hakkında çalışmalar yürütmektedir.

Atıfta bulunmak için: TUNCEL, Turgut Kerem. 2026. "TANER AKÇAM, AGOS VE 'SOYKIRIM LOBİSİ'NİN YENİ KAMPANYASI: 'YENİ VE ORİJİNAL BELGELER' ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2017 / 50. Haziran 09. Erişim Ekim 30, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/TANER-AKCAM-AGOS-VE-SOYKIRIM-LOBISI-NIN-YENI-KAMPANYASI-YENI-VE-ORIJINAL-BELGELER

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır